

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря
(повна назва підрозділу)

Кафедра економічної політики та безпеки
(повна назва кафедри)

Код РНПД
074117

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи НУК

Слободян С. О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

МІКРОЕКОНОМІКА
MICROECONOMICS

рівень вищої освіти _____ перший бакалаврський
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни _____ обов'язкова
обов'язкова / вибіркова

мова(и) викладання _____ українська
українська / англійська

Миколаїв – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни _____
Мікроекономіка
(зазначається повна назва навчальної дисципліни)
є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі(ей) знань _____
07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)
Спеціальності (ей) _____ 072 Фінанси, банківська справи та страхування
(шифр і назва)
освітня програма (ми) _____ Фінанси, банківська справи та страхування
(зазначається повна назва освітніх програм)
« 28 » 09 2020 року. – 14 с.

Розробник(и): Єфімова Г. В., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної політики та безпеки.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Мікроекономіка» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справи та страхування»
Карась П. М. к.е.н., проф.

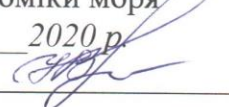
Проект робочої програми навчальної дисципліни «Мікроекономіка» розглянуто на засіданні кафедри економічної політики та безпеки

Протокол № 2 від « 28 » 09 2020 р.

Завідувач кафедри Єфімова Г. В., д.е.н., проф.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Мікроекономіка» розглянуто Методичною радою факультету економіки моря

Протокол № 2 від « 6 » 10 2020 р.

Голова д.е.н., проф. Парсяк В. Н.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Мікроекономіка» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу к.т.н., проф. НУК Лабарткава А. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «Мікроекономіка» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 7 від « 29 » 10 2020 р.

Голова НМР НУК проф. Трушляков Є. І.

© НУК, 2020

© Єфімова Г. В., 2020

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	7
6. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування	10
7. Форми поточного та підсумкового контролю	11
8. Критерії оцінювання результатів навчання	12
9. Засоби навчання	13
10. Рекомендовані джерела інформації	13

Анотація

Розкривається поглиблений зміст теорій поведінки споживачів з урахуванням факторів невизначеності і часу; ринкових структур, виробництва і витрат; механізмів ефективного використання факторів виробництва; загальної рівноваги та економіки добробуту. Здійснюється поглиблений виклад теорії і практики споживання в частині вибору часу праці та дозвілля, міжчасового вибору споживачів, оцінки активів з урахуванням невизначеності і ризику. Розгляд ринку активів, теорії ігор дозволяє сформувати у студентів навички побудови економічних моделей і дізнатися взаємозалежності процесів господарювання.

Значення курсу визначається тим, що мікроекономіка розкриває основні закономірності функціонування ринкової економіки на рівні товаровиробника та споживача і показує механізм прийняття рішень господарюючими суб'єктами, які прагнуть досягти максимального задоволення потреб в умовах використання обмежених ресурсів.

Ключові слова: мікроекономічний аналіз, виробнича функція, граничні витрати, середні витрати, модель поведінки фірми.

Abstract

It reveals profound meaning theories of consumer behavior, taking into account uncertainties and time; market structures, production and costs; mechanisms for efficient use of factors of production; general equilibrium and welfare economy. Active-depth presentation of the theory and practice of consumption in the timing of work and leisure, intertemporal consumer choice, asset valuation, taking into account uncertainty and risk. Consideration of the asset market, game theory allows students to develop skills of building economic models and learn the interdependence of business processes.

The value of the course is determined by the fact that microeconomics reveals the basic laws of the market economy at the level of producers and consumers and shows the decision-making mechanism of economic entities that seek to achieve maximum needs in terms of limited resources.

Key words: microeconomic analysis, production function, marginal costs, average costs, model of firm behavior.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету http://www.nuos.edu.ua/students/osvita/2226/	Спеціальність <u>072 Фінанси, банківська справи та страхування</u> (код та найменування)	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Курсова робота</u> (назва)		2-й	2-й
		Лекцій	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
Загальна кількість годин <u>210</u>		45 год.	10 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 9-й сем – 5 год.; самостійної роботи: 9-й сем – 9 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		135 год.	192 год.
		Вид контролю: екзамен, курсова робота	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Мікроекономіка (поглиблений рівень)» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень;
- здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси;
- здатність до управління структурним підрозділом з міжнародної економічної діяльності організації, його змінами, нести відповідальність за свої рішення в межах професійної компетенції.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є: _____

(за винятком навчальних дисциплін I курсу I семестру)

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;
- обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорії споживання

Тема 1. Ринок, обмеження і переваги споживача

Ринкові сили. Бюджетне обмеження споживача. Уподобання споживача.

[1] стор. 67-83, [2] стор. 11-34, [3] стор. 172-179

Тема 2. Корисність і вибір споживача

Корисність блага. Вибір споживача.

[1] стор. 70-75, [2] стор. 54-66, [3] стор. 153-172

Тема 3. Попит і ефекти заміщення і доходу

Попит при зміні доходу споживача. Зміна попиту внаслідок зміни цін. Індекси цін і обсягів споживання. Ефекти заміщення і доходу.

[1] стор. 83-90, [2] стор. 66-82

Тема 4. Купівля-продаж товарів і часу праці

Особливості попиту, ефект початкового запасу товарів. Купівля-продаж часу праці.

[2] стор. 93-110, [3] стор. 73-81

Тема 5. Міжчасовий вибір споживача

Ефект заощаджень і позик в споживанні. Роль поточної і майбутньої вартості для споживача.

[2] стор. 130-164, [3] стор. 101-104

Тема 6. Ринки активів, невизначеність і ризик

Активи та їх прибутковість. Невизначеність, ризик і страхування. Оцінка ризикових активів. Поправка на ризик, індексні фонди.

[2] стор. 180-198

Тема 7. Надлишок споживача, ринковий попит і рівновага

Надлишок (вигода) споживача і виробника. Ринковий попит, його еластичність. Ринкова рівновага. Наслідки податків.

[1] стор. 30-40, 57-59, [2] стор. 199-217

Змістовий модуль 2. Теорії виробництва і розподілу благ

Тема 8. Технологія і результат виробництва

Технологія виробництва. Максимізація прибутку фірми. Мінімізація витрат виробництва.

[2] стор. 218-231

Тема 9. Витрати виробництва і пропозиція продукту

Склад і криві витрат виробництва. Пропозиція фірми. Пропозиція галузі.

[1] стор. 113-121, [3] стор. 207-229

Тема 10. Монополія і її поведінка

Монополія в виробництві. Поведінка монополії. Монополія на ринку факторів виробництва.

[3] стор. 261-286

Тема 11. Олігополія і теорія ігор

Олігополія. Ситуація лідерства олігополії в ціноутворенні. Поведінка олігополії в моделі Курно. Олігополія по Бертрану і при змові. Теорія ігор.

[2] стор. 233-254, [3] стор. 298-307

Тема 12. Мікроекономічна модель добробуту

Еволюція формування мікроекономічної моделі добробуту. Модель добробуту в економіці Крузо. Залежність добробуту суб'єктів від технологій виробництва і продуктивності праці. Ефективні способи вибору споживчих наборів. Вибір справедливого розподілу товару. Механізм обміну товарами.

[1] стор. 277-234, [3] стор. 363-366

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лек	пр	лаб	с.р.		
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1. Теорії споживання							
Тема 1. Ринок, обмеження і переваги споживача	12	2	2	-	-	8	
Тема 2. Корисність і вибір споживача	13	2	2	-	-	9	
Тема 3. Попит і ефекти зміщення і доходу	13	4	4	-	-	5	
Тема 4. Купівля-продаж товарів і часу праці	13	2	2	-	-	9	
Тема 5. Міжчасовий вибір споживача	13	2	2	-	-	9	
Тема 6. Ринки активів, невизначеність і ризик	13	2	2	-	-	9	
Тема 7. Надлишок споживача, ринковий попит і рівновага	13	2	2	-	-	9	
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	90	16	16	-	-	58	
Змістовий модуль 2. Теорії виробництва і розподілу благ							
Тема 8. Технологія і результат виробництва	12	2	2	-	-	8	
Тема 9. Витрати виробництва і пропозиція продукту	12	2	2	-	-	8	
Тема 10. Монополія і її поведінка	12	2	2	-	-	8	
Тема 11. Олігополія і теорія ігор	12	4	4	-	-	4	
Тема 12. Мікроекономічна модель добробуту	12	4	4	-	-	4	
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	14	14	-	-	32	
Разом за курсом	150	30	30	-	-	90	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ринок, обмеження і переваги споживача	2
2.	Корисність і вибір споживача	2
3.	Попит і ефекти заміщення і доходу	4
4.	Купівля-продаж товарів і часу праці	2
5.	Міжчасовий вибір споживача	2
6.	Ринки активів, невизначеність і ризик	2
7.	Надлишок споживача, ринковий попит і рівновага	2
8.	Технологія і результат виробництва	2
9.	Витрати виробництва і пропозиція продукту	2
10.	Монополія і її поведінка	2
11.	Олігополія і теорія ігор	4
12.	Мікроекономічна модель добробуту	4
...	<i>Разом</i>	30

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – *0,5 год/1 год. занять (1 година на 1 лекцію)*;
- підготовка до практичних занять (включає виконання аналітичних завдань) – *2-3 год/1 заняття*;
- підготовка до контрольних заходів – *(15-30) год. на 1 захід*.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин
		Денна форма
1.	Підготовка до лекцій	15
2.	Підготовка до практичних робіт	60
3.	Підготовка до екзамену	15
...	<i>Разом</i>	90

6. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

1. На практичних роботах – аналітичні завдання
2. За змістові модулі – тести
2. За весь курс – екзамен

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 80 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **20 балів**. Право здавати заключний екзамен дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Аналітичні завдання	
5	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип ситуації і добирає раціональний метод аналізу. Демонструє розуміння комплексного підходу до аналізу ситуації. Звіт відповідає встановленим вимогам.
4	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент за допомогою викладача визначає тип ситуації і добирає раціональний метод аналізу. Демонструє розуміння комплексного підходу до аналізу ситуації. Звіт відповідає встановленим вимогам.
3	Робота виконана самостійно у встановлений термін. Студент проводить аналіз користуючись алгоритмом. Звіт відповідає встановленим вимогам.
2	Робота виконана самостійно у встановлений термін. Студент проводить аналіз користуючись алгоритмом. Складений звіт містить неточності у висновках та помилки
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент проводить аналіз за спрощеним алгоритмом з помилками. Складений звіт містить неточності у висновках та помилки
0	Студент не демонструє вміння аналізувати ситуацію.

Максимальна оцінка студента за даний компонент програми:
60 балів (12 робіт по 5 балів)

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: 20 балів (2 тести по 10 балів)										
Форма контролю						Максимальна кількість балів				
Виконання аналітичних завдань						12*5 балів = 60 балів				
Поточний модульний контроль						2*10 балів = 20 балів				
Разом						80				

Підсумковий контроль (екзамен) у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: 20 балів (20 тестів по 1 балу)										

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Практична робота 1. Ринок, обмеження і переваги споживача	5
	T2	Практична робота 2. Корисність і вибір споживача	5
	T3	Практична робота 3. Попит і ефекти заміщення і доходу	5
	T4	Практична робота 4: Купівля-продаж товарів і часу праці	5
	T5	Практична робота 5. Міжчасовий вибір споживача	5
	T6	Практична робота 6. Ринки активів, невизначеність і ризик	5
	T7	Практична робота 7. Надлишок споживача, ринковий попит і рівновага	5
ПМК		Тест	10
ЗМ 2	T8	Практична робота 8. Технологія і результат виробництва	5

	T9	Практична робота 9. Витрати виробництва і пропозиція продукту	5
	T10	Практична робота 10. Монополія і її поведінка	5
	T11	Практична робота 11. Олігополія і теорія ігор	5
	T12	Практична робота 12. Мікроекономічна модель добробуту	5
ПМК		Тест	10
Підсумковий контроль		Екзамен	20
Сума балів за семестр			100

9. Засоби навчання

- мультимедіа-, проекційна апаратура (проектори, екрани тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова та художня література, нотні партитури тощо);

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Мікроекономіка: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Базилінська О. Я., Мініна О. В., за ред. Базилінської О. Я. Київ: ЦУЛ, 2019. 352 с.
2. Панчишин С., Островерх П., Грабинська І. Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка. У 2 книгах. Книга 2. Мікроекономіка. Львів: Апріорі, 2017. 390 с.
3. Microeconomics: Markets, Methods, and Models by D. Curtis and I. Irvine. Lyryx Learning, 2020. 476 p.

Допоміжна література

1. Башнянін Г. І., Шевчук Є.С. Політична економія: навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 280 с.
2. Білецька Л., Савич В., Білецький О. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
3. Економічна теорія: підручник / Лагутін В. Д., Уманців Ю. М., Щербакова Т. А. та ін.; за заг. ред. Лагутіна В. Д. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Поплавська Ж.В. , Криса О.Й. Мікроекономіка. Теорія і практика української економіки: Навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Алерта, 2016. 284 с.
5. Сміт А. Багатство народів. Дослідження про природу та причини добробуту націй. Київ: Наш формат, 2018. 722 с.
6. Уразов А., Саух І., Вікарчук О. Основи економічної теорії. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.

7. Principles of Microeconomics 2e. Steven A. Greenlaw, David Shapiro. OpenStax, 2017. 581 p.
8. Simon H. Confessions of the Pricing Man: How Price Affects Everything. Paperback, 2015. 221 p.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Міністерство освіти і науки України www.mon.gov.ua/
2. Верховна Рада України <http://portal.rada.gov.ua/>,
<http://www.zakon.rada.gov.ua/>
3. Веб-сервер Верховної Ради України <http://alpha.rada.kiev.ua/>
4. Консорціум економічних досліджень <http://www.eurasia.org/eerc/kyiv/>
5. Інститут реформ, м. Київ <http://www.irr.org.ua/>
6. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Світовий банк в Україні <http://www.worldbank.org.ua/>
8. Міжнародний центр перспективних досліджень <http://www.icps.kiev.ua/>
9. Державне агентство України з інвестицій та інновацій
<http://arch.ukrproject.gov.ua/>
10. Державне агентство України з інвестицій та розвитку
<http://in.ukrproject.gov.ua/>
11. Державний комітет статистики України [www.ukrstat.gov.ua.](http://www.ukrstat.gov.ua/)
12. Киевский центр политических исследований и конфликтологии
www.analitik.org.ua/
13. Нормативные акты Украины <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/>
14. European Development Research Network (EUDN) [http://www.eudn.org.](http://www.eudn.org)
15. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO).
[http://www.fao.org/.](http://www.fao.org/)
16. Global Development Network [http://www.gdnet.org.](http://www.gdnet.org)
17. Human Development Report [http://hdr.undp.org/default.cfm.](http://hdr.undp.org/default.cfm)
18. International Monetary Fund (IMF) [http://www.imf.org.](http://www.imf.org)
19. OECD: Statistic <http://www.oecd.org/statsportalhttp://www.sourceoecd.org/content/html/portal/statistics/statistics.htm?comm=statisti0000&token=00499A737D390911051F C307BE53A1>
20. OneWorld <http://www.oneworld.net>
21. United Nations <http://www.un.org>
22. United Nations Statistics Division. <http://unstats.un.org/unsd/>
23. United Nations Conference on Trade and Development
<http://www.unctad.org/>
24. World Bank <http://www.worldbank.org>